

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 11C/317/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113237000
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 06. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Wildeová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2017:8113237000.7

Rozhodnutie

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Ivetou Wildeovou v spore žalobcu: TRANSIT AUTHORITY, spol. s r.o., so sídlom Vranovská 14, Prešov, IČO: 36510769, zastúpený: JUDr. Ján Garaj, advokát, so sídlom v Prešove, Hlavná 137 p r o t i žalovanému: SR - Slovenská správa ciest, so sídlom Miletičova 19, b Bratislava, IČO: 003328, o vydanie bezdôvodného obohatenia a prísl. takto

r o z h o d o l i :

Súd z a s t a v u j e konanie v časti o zaplatenie istiny nad 465,40 Eur a v časti o zaplatenie úrokov z omeškania.

Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi 465,40 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalobca m á voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% počítanom z prisúdenej istiny.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou zo dňa 19.12.2013 domáhal titulom vydania bezdôvodného obohatenia zaplatenia sumy 1.560 Eur za užívanie jeho pozemku - parcely KN XXXX k.ú. I. Š., na ktorej je zriadená štátna cesta I./18/ Prešov - Kapušany a to za obdobie od 20.12.2011 do 19.12.2013. Žalovaná suma bola stanovená vo výške obvyklého nájomného, ktoré by platil nájomca v danom mieste a čase, ak by tento pozemok užíval na základe nájomnej zmluvy. Žalobca pritom považoval za primerané nájomné 7,8 Eur/1m². Na podporu uplatneného nároku poukázal na nálezy Ústavného súdu SR IV. US 94/2011 zo dňa 7.7.2011 a IV. US 70/2011 zo dňa 23.6.2011 a tiež rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 3Cdo 34/2010 a 5Cdo 8/2009. Nárok pôvodne uplatnil voči Slovenskej republike - Ministerstvu dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR a neskôr podaním, ktoré bolo doručené súdu dňa 20.3.2014, označil ako žalovaný subjekt SR - zastúpená Slovenskou správou ciest.

2. V priebehu sporu po vypracovaní znaleckých posudkov písomným podaním doručeným súdu dňa 14.2.2017 žalobca uviedol, že žiada, aby žalovaný bol zaviazaný k zaplateniu istiny vo výške 465,40 Eur. Na pojednávaní na základe výzvy súdu predložil písomné späťvzatie žaloby v časti o zaplatenie istiny nad sumu 465,40 Eur a v časti zaplatenia úrokov z omeškania.

3. Žalovaný s vyššie uvedeným čiastočným späťvzatím žaloby súhlasil. Vo zvyšku však žiadal žalobu zamietnuť. Poukázal na to, že štátnou cestou je zastavaná len časť parcely, nakoľko na zvyšku je chodník, ktorý nepatrí štátu a preto vo vzťahu k pozemku pod chodníku namietal svoju pasívnu legitímáciu v tomto spore. Požadovanú finančnú náhradu považoval za účelovú, nepodloženú znaleckým posudkom. Navyše zdôraznil, že ide o trvalý záber, preto spravodlivým riešením by bolo uzavretie kúpnej zmluvy, čo je však závislé od pridelenia finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu. Poukázal tiež na to, že Slovenská správa ciest nie je užívateľom komunikácie, ale jej správcom s poukazom na § 3 d ods. 5 cestného zákona a zriaďovaciu listinu. Podľa jeho názoru žalovaný žiadnym spôsobom nezískal bezdôvodné obohatenie tým, že komunikácia je vybudovaná na cudzom pozemku, naopak má

náklady na jej údržbu. Vzniesol tiež námietku premlčania, pričom zdôraznil, že cesta bola vybudovaná ešte v roku 1983. Žalobca pritom pozemok nadobudol až v roku 2007, pričom nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia by vznikol len pôvodnému vlastníkovi pozemku a predstavoval by finančnú náhradu za nevysporiadanie pozemku. Žalobca má podľa neho možnosť svoj nárok uplatniť podľa § 135 c Občianskeho zákonníka ako z neoprávnenej stavby. Vyslovil tiež názor o čiastočnom premlčaní nároku aj z dôvodu neskoršieho uplatnenia nároku voči SR zastúpenej Slovenskou správou ciest, čo sa stalo až podaním zo dňa 20.3.2014.

4. Súd vykonal dokazovanie výsluchom strán, výpisom z LV č. XXXX k.ú. I. Š., žiadosťou o majetkoprávne vysporiadanie zo dňa 24.9.2013, odpoveďou na majetkoprávne vysporiadanie zo dňa 4.11.2013, zriaďovacou listinou Slovenskej správy ciest, rozhodnutím Ministerstva vnútra SR č. SD/2766/83 zo dňa 15.6.1983, výpisom z LV k evidenčnému listu č. XXX kat. úz. I. Š., kúpnu zmluvou zo dňa 10.8.2007, návrhom na uzavretie kúpnej zmluvy zo dňa 15.6.1983, doručenkou, znaleckým posudkom Ing. Jozefa Bujňáka č. 20/2016 a Ing. Karla Jančoka č. 5/2017 a zistil tento skutkový stav:

5. Žalobca je vylúčným vlastníkom parciel KN XXXX - záhrady o výmere 966m² a KN XXXX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 100m² ako to vyplýva z LV č. XXXX kat. úz. I. Š.. Z uvedeného LV vyplýva aj to, že na parcele KN XXXX sa nachádza inžinierska stavba, teda cesta alebo chodník. Žalobca nadobudol vlastníctvo na základe kúpnej zmluvy V -XXXX/XX.

6. Pôvodne na vyššie uvedenom LV bola vedená jedna parcela č. XXX/X ako záhrada, ktorá neskôr bola rozdelená na parcely KN XXXX F. XXXX. Pôvodným výlučným vlastníkom bol V. N., I.. XX.X.XXXX (Y. E. Č..Y.. XX).

7. V. N. kúpnu zmluvou zo dňa 10.8.2007 parcelu č. XXX/X v celosti odpredal žalobcovi za kúpnu cenu 850 Sk/m², teda za sumu 911.200 Sk. Medzi stranami je nesporné, že na parcele KN XXXX sa nachádza a to len na jej časti cesta I. triedy I./68. Tá bola vybudovaná v 80. rokoch minulého storočia, keďže rozhodnutím Ministerstva vnútra SR č. M. - XXXX/XX zo dňa 15.6.1983 bola zaradená do cestnej siete dňom 15.6.1983 (č.l. 77). Žiadne iné doklady ohľadom výstavby tejto cesty sa súdu nepodarilo zabezpečiť a to ani prostredníctvom Okresného úradu Prešov alebo štátneho archívu a nemá ich k dispozícii ani žalovaný.

8. Bývalý Cestný investorský útvar Košice zaslal 15.6.1983 V. N. a jeho manželke W. návrh na uzavretie kúpnej zmluvy. Podľa sprievodného listu menovaní mali podpísanú kúpnu zmluvu vrátiť do 15 dní, v opačnom prípade mal byť podaný návrh na vyvlastňovacie konanie. Kúpna zmluva sa týkala časti parcely 915/3 vyčlenenej geometrickým plánom o výmere 102m² a kúpna cena bola stanovená na 1020 Kčs. V. N. zásielku prevzal 15.7.1983, k podpísaniu zmluvy však nedošlo.

9. Znaleckým posudkom znalca z odboru geodézie a kartografie R.. V. Z. č. 20/2016 bola z parcely KN XXXX zapísanej na LV č. XXXX k.ú. I. Š. znázornená tá časť, ktorá je zastavaná cestou I/18, pričom ide o výmeru 52m². Zvyšná výmera danej parcely - 48m² je zastavaná chodníkom. S týmto znaleckým posudkom súhlasili obe strany. Ďalším znaleckým posudkom znalca z odboru stavebníctva, odhadu hodnoty nehnuteľností Ing. N. V. č. 5/17 bola ustálená všeobecná hodnota nájmu za žalované obdobie vo vzťahu k časti parcely KN XXXX o výmere 52m² vo výške 4,475 eur /m²/rok. Znalec vypočítal najprv všeobecnú hodnotu sporného pozemku metódou polohovej diferenciácie, ktorú ustálil na sumu 2.339,48 Eur a následne podľa príslušného vzorca v časti G prílohy č. 3 vyhlášky č. 492/2004 Z.z. stanovil už uvedenú všeobecnú hodnotu nájmu, takže za obdobie od 20.12.2011 do 19.12.2013 vypočítal hodnotu nájmu za výmeru 52m² na sumu 465,40 Eur. Opäť obe strany súhlasili s týmto znaleckým posudkom.

10. Súd prvej inštancie vo veci už raz rozhodol, keď rozsudkom č.k. 11C/317/2013-148 zo dňa 25.3.2015 žalobu zamietol s poukazom na právne závery vyplývajúce z konkrétnych rozhodnutí Krajského súdu Prešov v obdobných sporoch s tým, že právny vzťah medzi vlastníkom pozemku a stavby (cesty) je potrebné vyporiadať v zmysle § 135c Občianskeho zákonníka, čo vylučuje aplikáciu § 451 Občianskeho zákonníka, ale tiež s poukazom na § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka čo bližšie v rozsudku aj zdôvodnil.

11. Krajský súd Prešov uznesením č.k. 3Co/187/2015-163 zo dňa 2.3.2016 tento rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vrátil na ďalšie konanie, keďže dospel k záveru o dôvodnosti základu uplatneného nároku, pričom poukázal na viaceré súdne rozhodnutia, ako aj zjednocujúce stanovisko spoločného

kolégia Krajského súdu v Prešove z 10.1.2013, v zmysle ktorého bezdôvodné obohatenie vzniká nielen v prípade, ak sa protiprávne rozmnoží majetok obohateného, ale aj vtedy, ak sa doterajší majetok nezmenšil, hoci by k tomu došlo, keby bol obohatený plnil svoje povinnosti (R 25/1986). Niet dôvodu nevzťahovať uvedené pravidlo aj na stav, ak obohatený vrátane verejnoprávneho subjektu využíva pozemok bez právneho dôvodu na účely komunikácie (napr. Rozsudok Najvyššieho súdu ČR 33Odo 1405/2005 zo dňa 25.10.2006, podľa ktorého povinnosť poskytovať náhradu vlastníčkovi pozemku, na ktorom stojí stavba platí pre vlastníka stavby bez ohľadu na to, akým spôsobom svoje vlastnícke právo využíva). Podstatné nie je ani to, či užívanie stavby prináša zisk. Primeranú náhradu za bezdôvodné obohatenie v prípade sporu určí súd podľa okolností konkrétneho prípadu. Medzi okolnosti, ktoré môžu determinovať výšku náhrady patrí aj odplata za užívanie porovnateľného pozemku v odplatných zmluvných vzťahoch.

12. Žalobca si uplatnil nárok podľa § 451 Občianskeho zákonníka (ďalej „OZ“)..

13. Podľa § 451 ods. 1 OZ kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

14. Podľa § 451 ods. 2 OZ bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

15. Podľa § 456 OZ predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

16. V danom prípade je nesporné, že pokiaľ ide o stavbu, je ňou cesta prvej triedy, čomu nasvedčuje aj jej označenie (I/18).

17. Podľa § 3d ods. 1 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) diaľnice, cesty pre motorové vozidlá a cesty I. triedy vrátane ich prejazdnych úsekov cez colné priestory a obce sú vo vlastníctve štátu, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

18. Podľa § 3d ods. 5 písm. b/ citovaného zákona správu pozemných komunikácií, ak ide o cesty vo vlastníctve štátu okrem ich prejazdnych úsekov cez colné priestory vykonávajú právnické osoby na tento účel zriadené ministerstvom.

19. V tomto konaní nebolo sporným, že vlastníkom cesty I. triedy I/18 je Slovenská republika, čo napokon vyplýva aj z vyššie citovaného právneho predpisu a sporným nebolo ani to, že vlastníkom pozemku, na ktorom stojí časť tejto cesty o výmere 52m² je žalobca. Tým, že žalovaný nič žalobcovi neplatí za užívanie tejto časti pozemku, na ktorej má postavenú svoju stavbu (cestu) dochádza na jeho strane k bezdôvodnému obohateniu vo výške priemerného a obvyklého nájomného. Žalovaný totiž užíva túto časť pozemku bez právneho dôvodu. Tak ako na to poukázal aj súd druhej inštancie, bezdôvodné obohatenie totiž vzniká nielen v prípade, ak sa protiprávne rozmnoží majetok obohateného, ale aj vtedy, ak sa doterajší majetok nezmenšil, hoci by k tomu došlo, kedy obohatený plnil svoje povinnosti (R 25/1986). Súdny pritom už vo viacerých svojich rozhodnutiach dospeli k názoru o kvantifikácii bezdôvodného obohatenia pri užívaní nehnuteľnosti bez právneho dôvodu tak, že zodpovedá sumám vynakladaným v danom mieste a čase na užívanie obdobných nehnuteľností spravidla formou nájomného (napr. rozsudky Najvyššieho súdu ČR 33Odo 412/05, 25Dco 845/99, 33Odo 668/02, 33Odo 335/04).

20. Predmetom žaloby je obdobie od 20.12.2011 do 19.12.2013. Keďže ako vyplýva z príslušného listu vlastníctva nepochybne už v tom čase žalobca bol vlastníkom parcely KN XXXX, vzhľadom na výsledky vykonaného dokazovania a predovšetkým znalecký posudok Ing. V., s ktorým obe strany súhlasili, bolo právne dôvodné žalobe o zaplatenie sumy 465,40 Eur vyhovieť titulom vydania bezdôvodného obohatenia.

21. Žalovaný vzniesol aj námietku premlčania časti uplatneného nároku.

22. Podľa § 73 CSP na konanie štátu pred súdom sa použijú ustanovenia osobitného predpisu o konaní za štát.

23. Podľa § 135 ods. 1 CSP ak je stranou štát, v žalobe sa označuje uvedením jeho názvu a názvu štátneho orgánu alebo právnickej osoby, ktorá za štát koná.

24. Ako už súd uviedol, v tomto spore je stranou v spore štát, teda Slovenská republika. Slovenská správa ciest je len právnickou osobou, ktorá koná za štát s poukazom na § 3d ods. 5 písm. b/ zákona č. 135/1961 Zb. Zriadená bola ako rozpočtová organizácia štátom dňom 1.1.1996 a ako vyplýva z jej zriaďovacej listiny vydanéj Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácii Slovenskej republiky pod č. 316/M-2005 jej predmetom činnosti je aj správa ciest prvej triedy.

25. Žalovaný opakovane vzniesol námietku premlčania časti nároku s tým, že tento nárok žalobca uplatnil voči Slovenskej republike v zastúpení Slovenskej správy ciest až písomným podaním doručeným súdu 20.3.2014. Súd prvej inštancie však tejto námietke už zaujal stanovisko vo svojom predchádzajúcom rozsudku tým spôsobom, že ju považoval za nedôvodnú a na tomto stanovisku aj naďalej zotrúva. Opäť len zdôrazňuje, že žalovaným v spore je štát ako vlastník cesty a je irelevantné, ktorý štátny orgán alebo právnická osoba je označená v žalobe ako subjekt konajúci za štát. Aj kedy žalobca neuviedol v žalobe správny subjekt konajúci za štát, súd musí s týmto správnym subjektom konať ex offa. Preto to, že žalobca v žalobe označil pôvodne ako subjekt konajúci za štát Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR neznamena, že nárok bol uplatnený voči nesprávnemu žalovanému, keďže nárok bol uplatnený voči štátu, čo bolo jasne v žalobe uvedené.

26. Žalovaný pôvodne žiadal doplniť dokazovanie a to znalecký posudok Ing. Jančoka o vyčíslenie odplaty za zriadenie vecného bremena, avšak na tomto návrhu na poslednom pojednávaní už netrval. Potvrdil pritom, že žiadne zákonné vecné bremeno vo vzťahu k spornému pozemku nevzniklo, a že touto požiadavkou sledoval len vysporiadanie vzťahu s vlastníkom pozemku v budúcnosti.

27. O čiastočnom zastavení konania, pokiaľ ide o zaplatenie istiny nad prisúdenú sumu ako aj o zaplatenie úrokov z omeškania, súd rozhodol s poukazom na § 145 ods. 2 a § 146 ods. 1 CSP.

28. Pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania strán súd vychádzal z § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Zásadu úspechu vo veci je totiž potrebné uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo znaleckého posudku. V týchto prípadoch nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania treba rozlíšiť čo je základné a čo sprevádzajúce (nález Ústavného súdu ČR III.ÚS 170/99). V tomto prípade primárnym je fakt, že k bezdôvodnému obohateniu žalovaného došlo. Úspech vo veci v zmysle § 255 CSP sa skúma do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku. Žalobca má preto právo na plnú náhradu trov konania, ale iba z prisúdenej istiny.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov písomne v 2 vyhotoveniach. V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka. Ďalej sa uvedie proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. Rozsah v akom sa rozhodnutie napáda môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 364 C.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 C.s.p. odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 C.s.p. odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 C.s.p. odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.